

Економіка і організація агропромислових формувань

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економіка та організація агропромислових формувань» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні, методичні та практичні засади економіки та організації діяльності агропромислових формувань.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна «Економіка та організація агропромислових формувань» – вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки, тісно пов'язана з дисциплінами «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Макроекономіка», «Менеджмент», «Маркетинг», «Фінанси», які вивчаються раніше, а також є базою для вивчення дисциплін «Стратегія підприємства», «Внутрішній економічний механізм підприємства», «Управління конкурентоспроможністю підприємства».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка та організація агропромислових формувань» є формування теоретичних знань і практичних навичок щодо функціонування, розвитку та регулювання діяльності агропромислових формувань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка та організація агропромислових формувань» є висвітлення теоретико-методологічних та організаційно-економічних аспектів сучасних проблем функціонування агропромислових формувань; вивчення теоретичних засад економіки та організації функціонування інтегрованих структур – агропромислових формувань; набуття навичок аналізу організаційних та економічних резервів підвищення ефективності господарювання агропромислових формувань.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

сутність системи агропромислового комплексу; роль агропромислових формувань в системі агропромислового комплексу; організаційно-правові форми агропромислових формувань; зміст категорії агропромислової інтеграції; особливості використання виробничих ресурсів (землі, капіталу, персоналу) в агропромислових формуваннях; сутність внутрішньогосподарських економічних відносин в агропромислових формуваннях; зміст та показники категорії ефективності діяльності агропромислових формувань; процес ціноутворення та державного регулювання АПК;

вміння:

визначати показники ефективності функціонування АПК; аналізувати процес агропромислової інтеграції в АПК та визначати роль агропромислових формувань у ньому; аналізувати організаційно-економічні засади створення агропромислових формувань; визначати показники ефективності використання виробничих ресурсів агропромислових формувань; аналізувати внутрішньогосподарські відносини в агропромислових формуваннях; визначати показники економічної ефективності діяльності агропромислових формувань; аналізувати процес ціноутворення в сфері АПК; аналізувати стан державного регулювання агропромислового комплексу.

способи мислення:

– формування суджень – форми мислинневого відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері організації та розвитку агропромислових формувань;

– пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність будь-якої думки у сфері діяльності агропромислових формувань, доведення її або заперечення;

– створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в області діяльності агропромислових формувань нового;

– генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах економіки та

організації агропромислових формувань в їх істотних зв'язках, узагальнення їх істотних ознак;

професійні, світоглядні і громадянські якості:

– здатність використовувати знання, вміння та навички для теоретичного та практичного освоєння проблем і перспектив розвитку агропромислових формувань та планувати, організувати, реалізувати, презентувати відповідні наукові дослідження;

– ґрунтовні знання історичних засад розвитку теорії і практики діяльності агропромислових формувань, ідейних вчень класиків, фундаментальних постулатів та парадигм економічної теорії, новітніх прогресивних тенденцій розвитку економіки;

– ґрунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження соціально-економічних явищ та процесів у різних сферах економіки;

– здатність організувати та проводити управлінські дослідження, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології;

– здатність застосовувати одержані знання з різних предметних сфер економіки для формулювання нових теоретичних трактувань і положень, практичних адресних рекомендацій і пропозицій;

– здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;

– ґрунтовні знання особливостей, інструментарію, новітніх напрямів розвитку агропромислових формувань та здатність формувати їх ефективну сучасну систему;

морально-етичні цінності:

– сформувати уявлення про моральні цінності людини;

– здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;

– формувати вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв'язувати ситуації, пов'язані з виконанням обов'язків у колективі;

– розвивати почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;

– виховувати самостійність, волю, моральність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин 6 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. АПК України.

Суть і особливості АПК. Структура АПК, її різновиди та важливість врахування в процесі управління національною економікою. Критерії і показники ефективності функціонування АПК. Завдання АПК у сучасних умовах розвитку економіки України. Професійні й міжпрофесійні організації в АПК.

Тема 2. Агропромислова інтеграція.

Поняття інтеграції та інтеграційних процесів. Види зв'язків та суб'єкти агропромислової інтеграції. Агропромисловий виробничий цикл як основа інтеграції. Види агропромислової інтеграції. Синергічний ефект інтеграції та джерела його утворення. Еволюція агропромислової інтеграції в Україні. Продуктові підкомплекси як основа організації агропромислових формувань.

Тема 3. Агропромислові формування та їх організаційно-правові форми.

Економічна суть і особливості агропромислових формувань. Передумови створення агропромислових формувань. Теоретичні засади створення агропромислових формувань. Агропромислові формування та їх класифікація. Основні види агропромислових формувань. Господарські агропромислові формування. Територіальні агропромислові формування. Переваги агропромислових формувань. Організаційно-

економічні засади створення агропромислових формувань. Вибір моделі агропромислового формування. Механізм створення агропромислового формування. Економічний механізм агропромислових формувань. Підприємство в структурі агропромислових формувань.

Тема 4. Земля та її використання агропромисловими формуваннями.

Земля як головний засіб виробництва та її вплив на економіку агропромислових формувань. Земельні відносини та їх правове регулювання в Україні. Організація використання землі. Ринок землі й проблеми його становлення в Україні.

Тема 5. Капітал агропромислових формувань.

Основний капітал агропромислових формувань. Оборотний капітал агропромислових формувань. Власний і позичковий капітал агропромислових формувань. Організація використання капіталу.

Тема 6. Персонал агропромислових формувань.

Особливості формування та використання персоналу в агропромислових формуваннях. Методичні основи нормування праці в агропромислових формуваннях. Побудова системи оплати праці в агропромислових формуваннях.

Тема 7. Внутрішньогосподарські економічні відносини в АПФ.

Структуризація виробничої системи управління підприємством. Складові внутрішньогосподарських економічних відносин. Суть внутрішньогосподарського економічного механізму та принципи його побудови.

Тема 8. Ефективність діяльності агропромислових формувань.

Теоретико-методологічні основи ефективності та характеристика її видів в агропромисловому виробництві. Технічна, аллокативна та економічна ефективність і методичні підходи до їх визначення. Напрями підвищення прибутковості виробництва. Макро- і мікроекономічні чинники ефективності діяльності агропромислових формувань.

Тема 9. Ціноутворення та державне регулювання АПК.

Основи функціонування ринків сільськогосподарської продукції. Ціноутворення в АПК. Зовнішнє середовище діяльності агропромислових формувань. Напрями державного впливу на економіку АПК.

3. Рекомендована література

Основна

1. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація виробництва в аграрних формуваннях: Навч. посіб. / За ред. П.С. Березівського, - К.: ЦНЛ, 2005. – 560 с.
2. Економіка і організація агропромислових формувань: Навч. посіб. / С.І. Дем'яненко, М.Й. Хорунжий, О.Г. Боброва, П.В. Коваль; За заг. ред. С.І. Дем'яненка. – К.: КНЕУ, 2006. – 304 с.
3. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу: Підручник / М.Й. Хорунжий – К.: КНЕУ, 2001. – 382 с.

Допоміжна

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. / І.М. Бойчик – Вид. 2-е, доповн. і перероб. – К.: Атіка, 2007. – 538 с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навч. посіб. / А.М. Виноградська – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Кондор, 2005. – 544 с.
3. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва: Навч. посіб. / Л.І. Донець, Н.Г. Романенко – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.
4. Економіка підприємства / П.П. Руснак, В.Г. Андрійчук, А.А. Ільєнко та ін.; За ред. П.П. Руснака. – Біла церква, 2003. – 256 с.
5. Організація сільськогосподарського виробництва: Підручник. / За ред. Г.С. Тарасенка. – К.: ФАДА, ЛТД, 2000. – 446 с.
6. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навч. посіб. / За ред. М.М. Ільчука. – К.: Вища освіта, 2002. – 398 с.
7. Основи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації: Навч. посіб. / За ред.

В.В. Зіновчука. – К.: Вища освіта, 2001. – 464 с.

8. Світова економіка: Підручник / А.С. Філіпенко, О.І. Рогач, О.І. Шнирков та ін. – К.: Либідь, 2000. – 582 с.

9. Семенов В.Ф., Сіваченко І.Ю., Федоряка В.П. Загальний курс агробізнесу: Навч. посіб. / В.Ф. Семенов, І.Ю. Сіваченко, І.Ю. Федоряка, – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 301 с.

10. Стельмашук А.М. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / А.М. Стельмашук – Тернопіль: Астон, 2001. – 362 с.

11. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Навч. посіб. О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк – К.: КНЕУ, 2003. – 316 с.

15. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Л.І. Шваб – К.: Каравела, 2004. – 568 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.

2. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.

3. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України.

4. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.

5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.